

Tehnologije i sistemi eUprave

Predavanja 04

Komunikacioni kanali eUprave

- Servisi eUprave za komunikaciju sa građanima i privredom mogu koristiti različite komunikacione kanale. Među njima su:
 - elektronska pošta (e-mail)
 - veb portali
 - društvene mreže
 - SMS (short message service)
 - telefon (glasovni pozivi)
 - mobilne aplikacije
 - javni kiosci

Upotreba IKT od strane građana

Na veb sajtu Republičkog zavoda za statistiku se jednom godišnje objavljuju izveštaji o upotrebi informaciono komunikacionih tehnologija u Republici Srbiji:

<https://www.stat.gov.rs/sr-latn/publikacije/>

Iz izveštaja za 2023. godinu:

- 15,5% lica nikada nije koristilo računar.
- 8,9% ispitanika nikad nije koristilo Internet.
- 26,6% korisnika Interneta nikada nije kupovalo/poručivalo robu ili usluge putem Interneta.
- 4,3% ne koristi mobilni telefon.
- 24,2% lica starosti 15+ je kompjuterski nepismeno.

E-government development index (EGDI)

- EGDI je metod za ocenu razvijenosti eUprave.
- Ovaj način ocenjivanja su uvele Ujedinjene nacije za utvrđivanje nivoa razvoja eUprave u zemljama članicama na svake dve godine.

Kompletan izveštaj UN za 2022 godinu je dostupan na:

<https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2022>

EGDI se utvrđuje na osnovu podataka prikupljenih od država članica UN putem anketa.

UN u ovom Izveštaju daje i E-Participation Index (EPI) za države članice.

E-government development index (EGDI)

- EGDI je kompozitna mera jer uključuje tri aspekta eUprave odn. sledeće indikatore:
 - indeks razvoja internet usluga (online service index - OSI)
 - indeks razvoja telekomunikacione infrastrukture (telecommunication infrastructure index - TII)
 - indeks humanog razvoja (human capacity index - HCI)
- EGDI se izračunava kao:

$$\text{EGDI} = \frac{\text{OSI} + \text{TII} + \text{HCI}}{3}$$

- Države se razvrstavaju prema ovoj vrednosti u sledeće kategorije: nizak EGDI, srednji EGDI, visok EGDI, veoma visok EGDI

E-participation index (EPI)

- EPI meri uključenost građana u javni život.
- Bazira se na sledećim kriterijumima:
 - deljenje informacija sa građanima (e-information)
 - interakcija sa građanima (e-consultation)
 - uključivanje građana u donošenje odluka (e-decision-making)
- Ovi kriterijumi se smatraju i stadijumima jer iskazuju oblike učešća građana od pasivnog (e-information) ka aktivnom (e-decision-making)
- EPI se izračunava tako što se normalizuje utvrđen skor:

$$\text{EPI} = \frac{\text{country_score} - \text{min_score}}{\text{max_score} - \text{min_score}}$$

country_score je skor konkretne zemlje
min_score je najniži među skorovima
svih zemalja
max_score je najviši među skorovima
svih zemalja

EGDI i EPI za Srbiju

- Srbija je u Izveštaju za 2022. godinu na 40. mestu (od 193 države) i njen EGD I iznosi 0.8237 što spada u kategoriju “veoma visok EGD I”.
- Pojedinačni indeksi iznose: OSI=0.8514 TII=0.7865 HCI=0.8332
- EPI za Srbiju u 2022. godini iznosi 0.8068 što stavlja Srbiju na 15. mesto
- Pojedinačni EPI skorovi iznose:
e-information=87.27%, e-consultation=78.57%, e-decision-making=60%

- Srbija je u Izveštaju za 2020. godinu na 58. mestu (od 193 države) i njen EGD I iznosi 0.7474 što spada u kategoriju "visok EGD I".
- Pojedinačni indeksi iznose: OSI=0.7941 TII=0.62 HCI=0.828
- EPI za Srbiju u 2020. godini iznosi 0.8214 što stavlja Srbiju na 41. mesto
- Pojedinačni EPI skorovi su iznosili:
e-information=92.59%, e-consultation=71.43%, e-decision-making=54.55%

- U izveštaju za 2018. godinu Srbija je bila na 49. mestu i EGDl je iznosio 0.7155.
- Pojedinačni indeksi su tada iznosili: OSI=0.73610 TII=0.62080 HCI=0.78960
- EPI za Srbiju je u 2018. godini iznosio 0.8146 što je Srbiji donelo 48. mesto
- Pojedinačni EPI skorovi su iznosili:
e-information=73.33%, e-consultation=82.61%, e-decision-making=90.91%

EGDI i EPI za Srbiju u prethodnoj deceniji

	2010	2012	2014	2016	2018	2020	2022
EGDI	0.45850	0.63119	0.54715	0.71308	0.71550	0.74740	0.8237
EGDI rang	81	51	69	39	49	58	40
EPI	0.04285	0.23680	0.41176	0.83051	0.81460	0.82140	0.8068
EPI rang	135	60	81	17	48	41	15